

Animalian avoin kirje Suomen hallitukselle

Turkistarhauksen aiheuttama pandemiauhka on otettava vakavasti

Heinäkuussa Suomen turkistarhoilla alkoi levitä lintuinfluenssavirus. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimustulosten perusteella osassa turkiseläinten viruksista on mutaatioita, jotka viittaavat viruksen muuntumiseen nisäkästartuntojen seurauksena. Kahdella tilalla todettiin viruksia, joissa on mutaatioita, jotka tehostavat viruksen monistumista nisäkäsoluissa. Erityisesti mutaatio E627K on poikkeuksellisen selkeä nisäkkäisiin ja myös ihmiseen sopeutumista edistävä muutos, joka aiheuttaa erityisen riskitilanteen syksyn influenssakauden lähestyessä. Helsingin Sanomissa 9.8. tartuntatautiasioista vastaava ministeri Sanni Grahn-Laasonen totesi, että tilanne on vakava.

Animalia kysyy Suomen hallitukselta ja erityisesti pääministeri Petteri Orpolta sekä sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasoselta:

- Mitä aiotte tehdä, jotta pahimmillaan koko maailmaa uhkaava pandemia saadaan estettyä?
- Erityisesti minkkien on todettu aiheuttavan suuren riskin viruksen muuntumisesta ihmisiin tarttuvaksi. Miksi hallitus ei ole käsitellyt turkistarhauksen kieltämistä poliittisella tasolla, vaikka se aiheuttaa merkittävän kansanterveydellisen uhan?
- Ainoa kestävä tapa sekä eläinten, turkistarhaajien että kansanterveyden kannalta on aloittaa turkistarhauksen lakkauttamisen valmistelu myös Suomessa. Aikooko hallitus tarttua tähän?

Tartuntoja on tähän mennessä löydetty kaikkiaan 21 turkistarhalla. THL:n julkaiseman tutkimuksen mukaan viruksen leviämisen kohteiksi joutuneilla tarhoilla on yhteensä yli 185 000 eläintä. Pahimmillaan yhdellä tarhalla oli kuollut lähes 400 eläintä yhden päivän aikana.

Todennäköisyys viruksen tarttumiseksi ihmiseen lisääntyy, kun virus sopeutuu nisäkkäisiin. THL:n mukaan aihe on merkityksellinen myös Suomen ulkopuolella, sillä myös kansainväliset terveystieteelliset viranomaiset pelkäävät nisäkäsadaptaation johtavan pahimmassa tapauksessa uuteen pandemiaan. THL:n kanta onkin, että lintuinfluenssa aiheuttaa kansanterveydellisen riskin. Lintuinfluenssan leviämisessä ja muuntumisessa turkistarhat ovat keskeinen tekijä.

Useat kansainväliset tutkijat ovat varoittaneet Suomea turkistarhauksen pandemiariskistä. Esimerkiksi saksalainen virologi ja professori Isabella Eckerle kirjoitti elokuussa viestipalvelu X:ssä: ”Sulkekaa nämä tarhat ja lopettakaa näiden eläinten tarhaaminen! Tämä on leikkiä tulella ja todella provosoi viruksen sopeutumista nisäkkäisiin. Emme ole valmiita toiseen pandemiaan, eikä tilanne vaikuta olevan lainkaan hallinnassa.”

Myös tartuntatauteihin erikoistuneet professori Wendy Barclay ja tutkija Thomas P. Peacock brittiläisestä Imperial College Londonista vaativat minkkitarhauksen kieltämistä pandemiariskinä. Heidän mukaansa minkkitarhaus muodostaa kaikkea muuta eläintuotantoa suuremman riskin tautipesäkkeiden syntymiselle ja tulevien pandemioiden kehittymiselle. Kirjoitus julkaistiin heinäkuussa tieteellisessä PNAS-julkaisussa.

Turkistarhoilla on mahdollisesti kehittymässä koko maailmaa uhkaava pandemia. Suomen hallitus on kuitenkin ollut asiasta varsin hiljaa. Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah on kommentoinut medialle, että asioita ei ole käsitelty poliittisella tasolla. Vastuu on siis siirretty THL:lle ja Ruokavirastolle, joilla ei kuitenkaan ole toimivaltaa kokonaisen elinkeinon, kuten turkistarhauksen, kieltämiseen. Vastauksessaan ministeri vieritti vastuun kuluttajille sanomalla, että kuluttajat itse kulutuskäyttäytymisellään vaikuttavat elinkeinon tulevaisuuteen. Suomalaiset kuluttajat ovat tehneet jo kantansa selväksi, eivätkä turkikset mene

juuri kaupaksi Suomessa. Lähes kaikki Suomessa tuotetut turkikset myydään ulkomaille. 80 prosenttia suomalaisista vastustaa nykymuotoista turkistarhausta, joten ala ei saa kansalaisilta enää tukea.

Helsingissä 10.8.2023

Heidi Kivekäs
Animalian toiminnanjohtaja
p. 050 384 5072

heidi.kivekas@animalia.fi

Lähteet:

THL: Lausunto riskinhallintatoimenpiteistä ihmisten terveyden suojelemiseksi korkeapatogeenisen lintuinfluenssan aiheuttamassa turkistarhojen epidemiassa

<https://thl.fi/documents/10531/9793207/Lausunto.+Riskinhallintatoimenpiteet+ihmisten+terveyden+suojelemiseksi+korkeapatogeenisen+lintuinflu.pdf/394d5638-ec63-4654-a147-93aa0e4db128?t=1691414730752>

Lindh et al. Highly pathogenic avian influenza A(H5N1) virus infection on multiple fur farms in the South and Central Ostrobothnia regions of Finland, July 2023

<https://www.eurosurveillance.org/content/10.2807/1560-7917.ES.2023.28.31.2300400>

Thomas P. Peacock & Wendy S. Barclay: Mink farming poses risks for future viral pandemics

<https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2303408120>